

Beograd, 12. april 2011. - Komitet za ljudska prava, telo Ujedinjenih Nacija ustanovljeno Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima (PGP), je 17 i 18 marta 2011 godine razmatralo Drugi periodični izveštaj Republike Srbije o stanju ljudskih prava i merama preduzetim u cilju ostvarenja prava zajemčenih Paktom. Beogradski centar za ljudska prava je prethodno, putem alternativnog izveštaja i video konferencije, upoznao članove Komiteta sa problemima u implementaciji odredaba Pakta u Srbiji.

Komiteet za ljudska prava je 24 marta 2011 godine objavio svoje završne napomene u kojima je izneo niz primedbi na stanje ljudskih prava u Srbiji koje Beogradski centar duže vreme navodi u svojim godišnjim izveštajima.

Beogradski centar za ljudska prava poziva nadležne organe Republike Srbije da počnu sa sprovođenjem preporuka Komiteta za ljudska prava u cilju poboljšanja stanja ljudskih prava u Srbiji. Komitet je u završnim napomenama naveo:

- Uspostaviti mehanizam koji bi proučavao preporuke Komiteta donete u predmetima po pojedinačnim predstavkama i predlagao mere koje država mora da usvoji kako bi se sprovele preporuke Komiteta i stranakama obezbedio delotvoran pravni lek za povredu njihovih prava. Takođe je primetio da državnim službenicima uključujući sudije, tužioce i pravnike treba obezbediti adekvatan trening o primeni stadarda PGP-a u praksi.
- Obezbediti adekvatna finansijska sredstva Zaštitniku građana Republike Srbije kako bi mogao da obavlja i funkciju Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) bez negativnog uticaja na valjano sprovođenje njegovih postojećih nadležnosti. NPM je telo na čije se uspostavljanje Republika Srbija obavezala Opcionim protokolom uz Konvenciju protiv torture i drugih oblika surovog, nečovečnog ili ponižavajućeg kažnjavanja i postupanja koji je ratifikovala 2005 godine. Naime, ovo telo bi trebalo da posećuje sve ustanove u kojima se nalaze lica lišena slobode (zatvori, policijske stanice, psihijatrijske ustanove itd) kako bi se sprečavale pojave zlostavljanja ili mučenje.
- Nastaviti napore usmerene na veću zastupljenost žena na državnim funkcijama. Takođe obezbediti jednak tretman muškaraca i žena uključujući i jednake plate za slične pozicije. Poseban naglasak treba staviti na prevazilaženje stereotipa o ulozi žene u društvu a naročito Romkinja.
- Nastaviti borbu sa porodičnim nasiljem i osnivati Centre za pomoć žrtvama nasilja sposobne da pružaju neophodnu medicinsku, psihološku i pravnu pomoć kao i sigurne kuće za žrtve nasilja uključujući i decu. Temeljno istraživati slučajeve porodičnog nasilja, goniti i kažnjavati učinioce i adekvatno obešteti žrtve. U tu svrhu potrebno je organizovati i isprovsti obuku policije, lokalnih vlasti, zdravstvenih i socijalnih radnika. Ispuniti preporuke Komiteta iz prethodnih završnih preporuke koje se odnose na istragu povreda ljudskih prava tokom 90-ih godina kako počinioci teških kršenja ne bi prošli nekažnjeno. Takođe, sve žrtve kršenja ljudskih prava trebaju biti adekvatno obeštene. Izmeniti zakonodavstvo i poboljšati praksu u pogledu maksimalne zatvorske kazne za krivično delo mučenja i srodnih krivičnih dela i produžiti rok zastarelosti imajući u vidu težinu takvih krivičnih dela.
- Hitno preduzeti mere u cilju otkrivanja okolnosti koje su dovele do toga da se u Batajnici

sahrane hiljade ljudi i sprovesti postupke krivičnog gonjenja i kažnjavanja svih odgovornih pojedinaca, a istovremeno obezbediti adekvatno obeštećenje rođacima žrtava.

- Nastaviti saradnju s Haškim tribunalom i izručiti preostale osumnjičene za ratne zločine i teške povrede međunarodnog humanitarnog prava.
- Obezbediti postojanje efikasnog sistema nadgledanja policijskog pritvora kao i adekvatne uslove u objektima u kojima se takav pritvor sprovodi.
- Preduzeti dalje korake u cilju poboljšanja tretmana zatvorenika i uslova u zatvorima u skladu sa Paktom i Minimalnim pravilima UN za postupanje prema zatvorenicima. U tom smislu, pored izgradnje novih zatvora, razmotriti širu primenu alternativnih sankcija koje ne podrazumevaju boravak u zatvoru.
- Nastaviti borbu protiv trgovine ljudskim bićima. Posebnu pažnju treba posvetiti predmetima u kojima su maloletnici predmet trgovine ljudima. Nakon završetka suđenja razmotriti situaciju stranih državljanina koji su bili svedoci u postupcima trgovine ljudima i proceniti da li bi ih vraćanje u zemlju državljanstva izložilo riziku.
- Obezbediti strogo poštovanje nezavisnosti sudstva. Obezbediti nosiocima sudskih funkcija koji nisu reizabrani 2009 godine pristup proceduri u kojoj će se proces njihovog reizbora temeljno pravno razmotriti. Razmotriti preduzimanje daljih pravnih i drugih reformi kako bi povećala efikasnost sudstva i sudskog procesa.
- Preispitati sistem pravne pomoći kako bi se besplatna pravna pomoć pružila u svakom slučaju kada interes pravde to zahteva.
- Nastaviti postupke koji omogućavaju da sva lica koja se nalaze u nadležnosti Srbije steknu lična dokumenta a naročito ona lica koja nikada nisu registovana ili kojima lična dokumenta nisu nikada izdata. Država takođe treba da uveća napore da obezbedi pristup adekvatnom stanovanju, socijalnoj pomoći i drugim uslugama svim žrtvama donedavnih konflikata uključujući i Rome.
- Obezbediti jednak tretman svih crkava i verskih zajednica u Srbiji.
- Preduzeti neophodne mere kako bi se ograničenja slobode izražavanja dovela u sklad sa odredbama Pakta. Preduzeti mere u cilju zaštite medija, nezavisnih organizacija civilnog društva uključujući nevladine organizacije i medije. Obezbediti da se odgovorni za krivična dela protiv medija i aktivista civilnog društva identifikuju, krivično gone i adekvatno kazne. Razmotriti mogućnost dekriminalizacije krivičnih dela uvrede i klevete.
- Ojačati napore na eliminaciji stereotipa i nasilja prema Romima uključujući i kampanje dizanja svesti i promocije tolerancije i poštovanja različitosti. Usvojiti mere koje bi promovisale pristup Roma različitim uslugama i mogućnostima na svim nivoima uključujući, ako je to potrebno, odgovarajuće posebne mere privremenog karaktera.
- Nastaviti s naporima usmerenim ka punoj zaštiti i jednakom tretmanu pripadnika nacionalnih manjina. Preduzimati mere uključujući, ukoliko je to neopodno, i posebne privremene mere kako bi obezbedila bolja predstavljenost nacionalnih manjina u nacionalnim i lokalnim telima. Prikupljati statističke podatke o zaposlenima u nacionalnim lokalnim organima iz kojih bi se videla struktura zaposlenih po etničkoj pripadnosti i ove podatke dostaviti Komitetu u narednom izveštaju.